

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.: 200503595	Dok.nr.: 32
Arkivkode: 867-61	Dato: 25/01/06
Avd.: AMS/HMU 1	Saksbeh.:
U.ott.:	

Deres ref.
200503595-/BOS

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
06/00046-2 /BSD

25. januar 2006

HØRING - EVALUERING AV ALLMENNGJØRINGSORDNINGEN - LOV OM ALLMENNGJØRING AV TARIFFAVTALER

Datatilsynet viser til e-post av 10. januar 2006, hvor tilsynet blir bedt om å kommentere evalueringsrapporten om allmenngjøring av tariffavtaler. Departementet ber tilsynet særlig vurdere det som er knyttet til innsyn.

Det vil etter det Datatilsynet forstår, være aktuelt med innsynsrett for organisasjonene for to formål. For det første for å dokumentere en begjæring om allmenngjøring av en tariffavtale overfor tariffnemnda. For det andre når det er fastsatt et allmenngjøringsvedtak. Da kan partene ha behov for informasjon om de ansattes lønns- og arbeidsvilkår i de virksomheter som omfattes av allmenngjøringsvedtaket. Formålet med innsynsretten vil i dette tilfellet være å vurdere hvorvidt det er et tilstrekkelig grunnlag for å igangsette en boikott. Boikott er i følge evalueringsrapporten, allmenngjøringslovens mest effektive hovedsanksjonsmiddel.

Innsyn for å dokumentere begjæring

For at Tariffnemnda skal kunne treffe et vedtak som sikrer utenlandske arbeidere likeverdige lønns- og arbeidsvilkår med norske arbeidstakere, må det dokumenteres, "være påviselig", at de utenlandske arbeiderne har dårligere vilkår. I tilknytning til dette dokumentasjonskravet har departementet i forbindelse med evalueringen stilt følgende spørsmål:

"Bør fagforeningene gis en utvidet innsynsrett i lønns- og arbeidsvilkår, også i virksomheter hvor den aktuelle fagforeningen ikke har medlemmer"

For Datatilsynet var tilbakemeldingen fra organisasjonene knyttet til dette spørsmålet nyttig lesning, selv om det ikke var overraskende at organisasjonene hadde de synspunktene som er gjengitt i rapporten. Datatilsynets erfaring tilsier at det er en vanskelig problemstilling, med mange og ulike hensyn som må ivaretas. Dette illustreres ved tilbakemeldingene gjengitt i evalueringsrapporten.

Som departementet påpeker vil personopplysningsloven ikke være til hinder for innsyn, så lenge dette er knyttet til dokumentasjonskravet i allmenngjøringsloven. Grunnlag for innsynet vil da være personopplysningsloven § 8 bokstav b.

Forutsetningen er at opplysningene kun benyttes til det angitte formålet. Utover dette støtter Datatilsynet departementets syn om å avvente en eventuell innføring av en generell innsynsrett. Det vil være hensiktsmessig å avklare hvorvidt Tariffnemndas vurderinger er avhengig av organisasjonenes innsynsrett, eller om det kan fremskaffes tilstrekkelig dokumentasjon på andre måter.

Det gjøres i sammenhengen oppmerksom på at fagorganisasjonenes innsynsrett i ikke-medlemmers lønns- og arbeidsvilkår, er angitt av Datatilsynet som en problemstilling det bør ses nærmere på i forbindelse med den lovrevisjonsprosessen som skal gjennomføres av personopplysningsloven.

Innsyn for å vurdere grunnlag for boikott

Det er Arbeidstilsynet/Petroleumstilsynet som er tillagt tilsynsansvar med lønns- og arbeidsvilkår etter allmenngjøringsloven. I evalueringsrapporten har departementet vurdert tilsyn til å være et lite egnet hovedsanksjonsmiddel. Grunnen er at tilsynsmyndighetene ikke har egne sanksjonsmidler, samt at det ikke er tradisjon for offentlig myndigheter å overvåke lønn. Dette er et felt som tradisjonelt er overlatt til partene. Av denne grunn er, etter det Datatilsynet forstår, boikott å anse som allmenngjøringslovens hovedsanksjonsmiddel for å fremtvinge etterlevelse av et allmenngjøringsvedtak. Datatilsynet tar dette til etterretning, men ser at dette kan, som det er påpekt i rapporten, innebære en ”privatisering” av tilsynsoppgaver. Tilsynsansvaret bør derfor vurderes tatt ut.

Før det varsles eller iverksettes boikott fra en av partene er det nødvendig å klarlegge grunnlaget for en eventuell boikott. I følge evalueringsrapporten, vil innsynsretten være begrenset til de virksomheter som er omfattet av vedtaket.

Som departementet skriver er ikke opplysninger om lønnsforhold definert som sensitive personopplysninger i personopplysningsloven. Likevel er dette en type opplysninger som av mange oppleves som følsomme. For å ivareta formålet med personopplysningsloven er det viktig at det tas hensyn til dette ved behandling av denne type opplysninger.

Etter Datatilsynets oppfatning har departementet ivaretatt dette ved å forslå en hjemmel for innsynsrett. Selv om en utlevering kan ha behandlingsgrunnlag i personopplysningsloven § 8 bokstav b, er det å foretrekke at dette er lovhjemlet. Særlig når dette følges av forskrifter om hvilke opplysninger som skal fremlegges og hvordan disse skal benyttes. Etter Datatilsynets oppfatning er særlig forslaget om sletting av betydning.

Datatilsynet ser ofte et press mot at opplysninger samlet inn til et formål ønskes benyttet til andre formål. Forslag til bestemmelser som presiserer formålet og som i tillegg angir sanksjonsmuligheter, er et tiltak Datatilsynet ser positivt på for å søke å hindre bruk til andre formål.

I det følgende vil Datatilsynet kommentere forskriftens forslag §§ 7 og 8. I forslaget forarbeider henvises det til Datatilsynets brev til LO fra henholdsvis 2001 og 2003 om utlevering av lønnsopplysninger. Datatilsynet vil i denne sammenheng bemerke at det i utgangspunktet ikke skal utleveres opplysninger på individnivå. I følge LO, er det tilstrekkelig for fagorganisasjonene å få opplysninger om lønnsforhold på stillingskategorier (minst fem ansatte). Likevel er det slik at det i mange virksomheter vil være stillingskategorier der det er færre enn fem ansatte, slik at det er mulig å knytte opplysningene til en enkelt ansatt. I slike tilfeller utleveres det personopplysninger (opplysninger på individnivå) og de(n) tillitsvalgte må skrive under på en taushetserklæring. På denne bakgrunn ber Datatilsynet departementet vurdere hvorvidt forskriftsforslagets bør presiseres slik at den ovenfor nevnte forutsetningen fremkommer.

Datatilsynet er som tidligere nevnt positive til at det foreslås en bestemmelse om sletting av opplysningene. Likevel ser Datatilsynet det som en fordel at slettebehovet knyttes tydeligere opp mot formålet med behandlingen. Dette kan for eksempel gjøres ved å presisere at opplysningene skal slettes når beslutningen om det er grunnlag for å iverksette boikott er tatt.

Med hilsen

Georg Apenes
direktør

Beate Sire Dagslet
rådgiver